

BARAZA LA WAWAKILISHI ZANZIBAR

Simu Nam. + 255 24 2230602/1
Fax Nam. + 255 24 2230215
Tovuti: www.zanzibarassembly.go.tz

SANDUKU LA BARUA 902,
ZANZIBAR
Barua Pepe: zahore@zanlink.com

HOTUBA YA MAONI YA KAMATI YA MAENDELEO YA WANAWAKE NA USTAWI WA JAMII KWA MSWADA WA SHERIA YA KUENZISHA TAASISI YA ELIMU YA ZANZIBAR NA MAMBO YANAYOHUSIANA NA HAYO

UTANGULIZI

Mheshimiwa Spika, napenda kuchukua nafasi hii kumshukuru Mwenyezi Mungu mwingi wa rehema kwa kutujaalia uzima na afya njema iliyotuwezesha kukutana na kujadili Mswada huu muhimu wa kuanzisha Taasisi ya Elimu Zanzibar.

Mheshimiwa Spika, baada ya kumshukuru Mwenyezi Mungu, nitangulie kusema kuwa Kamati ya Maendeleo ya Wanawake na Ustawi wa Jamii ya Baraza la Wawakilishi inaunga mkono uamuzi wa Serikali wa kuleta Mswada huu mbele ya Baraza lako tukufu kwa madhumuni ya kuimarisha sekta ya elimu Zanzibar.

Mheshimiwa Spika, nitakuwa mkosefu wa fadhila endapo sitowashukuru wadau ambao Kamati yetu ilikutana nao kuujadili Mswada huu kwa undani na

kutupatia maoni yao ambayo kwa kiasi kikubwa yameisadia Kamati kutoa mapendekezo muhimu katika marekebisho tuliyoyafanya.

Mheshimiwa Spika, Taasisi inayoanzishwa itakua na jukumu la

Kuandaa mitaala, vifaa vya kujifunzia na kufundishia, kufanya tafiti za elimu zinazohusiana na maendeleo ya mitaala.

Mheshimkiwa Spika, Kamati ya Maendeleo ya Wanawake na Ustawi wa Jamii inaishukuru sana Wizara ya Elimu kwa kuipatia fursa Kamati ya kwenda kujifunza katika Taasisi ya Elimu ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania huko Dar es salaam. Ziara hiyo ya kimafunzo imeisaidia sana Kamati kupata ufahamu mzuri wa Taasisi ya Elimu kama tunavyotaka kuanzisha hapa Zanzibar.

MADHUMUNI YA MSWADA

Mheshimiwa Spika, kama alivyozungumza Mheshimiwa Waziri katika hotuba yake ya uwasilishwaji Mswada. Madhumuni ya Mswada huu ni kupendekeza kutungwa kwa Sheria ya Taasisi ya Elimu ya Zanzibar, ambayo itakuwa ni Wakala wa Serikali. Taasisi itakuwa na jukumu la kuandaa mitaala, vifaa vya kufundishia, kufanya tafiti za elimu zinazohusiana na maendeleo ya mitaala na

kuimarisha vifaa vya kujifunzia ili kuhakikisha utoaji wa elimu kwa wananchi.

Mheshimiwa Spika, Miongoni mwa mambo muhimu yaliyotajwa katika Mswada huuni pamoja na suala la Bodi ya ushauri iliyotajwa katika kifungu cha 6, kazi kubwa iliyotajwa itakuwa ni kushauri tu jambo ambalo kwa mtazamo wa Kamati ni vyema bodi hii tukaipa mamlaka ya kuamua katika baadhi ya mambo ambayo ni ya msingi katika uendeshaji wa taasisi hii.

Mheshimiwa Spika, kabla sijatoa mapendekezo ya Kamati kuhusiana na Mswada huu, naomba kwanza nichukue fursa hii kuwatambua Wajumbe wa Kamati kama ifuatavyo:

1. Mhe. Dr. Mwinyihaji Makame - Mwenyekiti
2. Mhe. Tatu Mohammed Ussi - Makamo
Mwenyekiti
3. Mhe. Ame Haji Ali - Mjumbe
4. Mhe. Hidaya Ali Makame - Mjumbe
5. Mhe. Massoud Abraham Massoud - Mjumbe
6. Mhe. Makame Said Juma - Mjumbe
7. Mhe. Mwanaasha Khamis Juma - Mjumbe

8. Mhe. Viwe Khamis Abdalla - Mjumbe
9. Ndg. Aziza Waziri Kheir - Katibu
10. Ndg. Khamis Hamad Haji - Katibu

Mheshimiwa Spika, Kamati ya Maendeleo ya Wanawake na Ustawi wa Jamii iliupitia Mswada huu kwa makini na kufanya marekebisho kadhaa katika baadhi ya vipengele.

MAONI YA KAMATI (MAREKEBISHO)

Mheshimiwa Spika, sasa naomba uniruhusu nitoe maoni ya Kamati, aidha naomba niwatanabahishe Waheshimiwa Wajumbe kuwa, hotuba hii inatoa ufafanuzi wa baadhi tu ya vifungu ambavyo vimependekezwa kufanyiwa marekebisho na Kamati, hivyo maelezo zaidi ya mapendekezo hayo naomba muangalie katika muhtasari wa marekebisho yetu ambayo Waheshimiwa Wajumbe tayari mmeshapatiwa.

Mheshimiwa Spika, Kamati inapendekeza kazi za Taasisi Kamati inapendekeza ziwe katika kifungu cha 5(1) kama ifuatavyo:

(2) Kuundwa kwa Idara ndogo ndogo au vitengo vya Taasisi husika ili kuleta ufanisi katika utendaji kazi wa

Taasisi, Aidha Kamati inashauri Taasisi iunde vitengo vidogo 2;

1. Kitengo cha Fedha, Mipango na Sheria.
2. Kitengo cha Utengene zaji Mitaala , vifaa vya kujifunzaia na kufundishia, vitabu vya kiada na Utafiti.

Mheshimiwa Spika, katika kifungu cha 2 cha Mswada huu kinachohusiana na Matumizi, Kamati imependekeza katika kifungu kidogo cha (b) mwishoni mwa kifungu hicho yaongezwe maneno "**vya Serikali na binafsi**" ili kuweka bayana vyo vinavyohusika na sheria hii.

Mheshimiwa Spika, Kamati yetu pia inapendekeza katika Sehemu ya Pili ya Mswada huu ambayo inahusiana na kuanzishwa na Uongozi wa Taasisi pamoja na kazi zake, Kamati imetoa mapendekezo katika kifungu cha 4 kama ifuatavyo:

Mheshimiwa Spika, katika kifungu cha 4(1) neno "Wakala" Kamati imeomba neno hili litolewe ufafanuzi wake ili Kamati iweze kujiridhisha Taasisi hii inaanzishwa na kuwa wakala na itaendeshwa vipi. Aidha Kamati imependekeza kuwa Taasisi hii itakapoanzishwa hata kama ni wakala wa Serikali lakini iwe na mamlaka katika baadhi ya maamuzi yake na iwe "Semi-Autonomous".

Mheshimiwa Spika, Kamati imependekeza hivyo ili taasisi hii iweze kujiendesha na kupiga hatua katika kukabiliana na changamoto za kiuendeshaji na kwenda sambamba na soko la Afrika ya Mashariki katika masuala ya kielimu.

Mheshimiwa Spika, Kamati yetu inashauri kwamba Taasisi ya Elimu itakayoundwa haidhuru itakuwa chini ya Wizara lakini iwe na mamalaka katika baadhi ya mambo ambapo inaweza kufanya miradi midogo midogo bila kuingiliwa. Miradi ambayo huisaidia taasisi katika kutatua baadhi ya changamoto zake za kibajeti.

Mheshimiwa Spika, kifungu cha 5 (j) Kamati yetu inapendekeza neno Neno “uboreshaji” liliopo baina ya neno “na” na “wa” linarekebisha na lisomeke “uandaaji”. Pia yanaongezwa maneno “na visaidizi vyake” mwishoni mwa sentensi ya kifungu hiki. Sababu ya mapendekezo hayo ni kuhakikisha kuwa Taasisi inafanya kazi kwa ufanisi ya kuhakikisha upatikanaji wa mitaala iliyo bora pamoja na zana bora za kufundishia.

Mheshimiwa Spika, Kifungu cha 6(1)(f) Kamati inapendekeza kuwa kifungu hiki kifanyiwe marekebisho kwa kumuondoa Wakili kutoka Afisi ya Mwanasheria Mkuu na badala yake awekwe Mwanasheria wa Taasisi kutokana na unyeti wa taasisi yenyewe na shughuli zake.

Mwanasheria wa Afisi ya Mwanasheria Mkuu abaki kuwa mtetezi wakati itakapotokea masuala ya Taasisi kushtakiwa au mambo mengine kama hayo.

Mheshimiwa Spika, Kamati yangu inaendelea kushauri kuwa Mwanasheria wa Taasisi ni muhimu zaidi kuwa miongoni mwa Wajumbe wa Bodi ya ushauri kutokana na ukweli kwamba mambo mengi yanayohusiana na Taasisi yeye atakuwa anayafahamu zaidi ukilinganisha na Wakili wa Serikali anaetoka Afisi ya Mwanasheria Mkuu.

Mheshimiwa Spika, Utaratibu kama huu ndio unaotumika katika Taasisi ya Elimu ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. Aidha Kamati inahisi kuwa kuna mgongano wa kimaslahi pale ambapo inaweza kutokezea tatizo katika Bodi na ikahitajika ushauri wa kisheria ambapo mshauri Mkuu huwa ni Ofisi ya Mwanasheria Mkuu, hivyo endapo Mwanasheria huyo akiwa ni miongoni mwa Wajumbe wa Bodi hiyo hapo patakua na tatizo. Hivyo ni vyema mwanasheria wa Taasisi akawa ni miongoni mwa Wajumbe wa Bodi na Ofisi ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali ikabaki kuwa ni washauri pindi linapotokea tatizo au panapohitajika ushauri wa kisheria kutoka kwao.

Mheshimiwa Spika, mwisho kabisa tunaiomba Serikali kuyazingatia yale yote yaliyopendekezwa na Kamati baada

ya kupata ushauri mzuri wa wadau na wananchi kwa ujumla ambao wamesaidia kutoa maoni yao ili kuifanya sheria hii itakapoanza kutumika iwe bora zaidi. Kufanya hivyo ni kuisaidia Serikali na Taasisi husika kutengeneza msingi imara na bora katika sekta ya elimu kwa ajili ya vizazi vya sasa na baadae katika taifa letu.

Mheshimiwa Spika, Kamati inapenda kuishauri Wizara kukipa meno chombo hiki kipyua kinachoanzishwa, ili kiweze kusimamia vyema utayarishaji na uzalishaji wa mitaala iliyo bora nchini mwetu.

Mheshimiwa Spika, Kwa suala zima la kupata ufanisi, tunaomba Wizara kuzingatia mambo yafuatayo:

1. Upatikanaji wa Wataalamu wa kutengeneza Mitaala katika Taasisi ya kawaida kuchukua walimu tu kutoka katika skuli na wakawekwa katika Taasisi hii jambo hilo halitotosha, lazima wapatiwe mafunzo maalum ya kuunda mitaala.
2. Hata uandishi wa vitabu vya kiada unahitaji wataalamu wa uandishi.
3. Udhibiti wa Ubora wa Vitabulazima usimamiwe vizurina Wizara. Vitabu visichapishwe mpaka Wizara ivihakiki

Mheshimiwa Spika, baada ya kueleza hayo, nawaomba Wajumbe wa Baraza lako tukufu, wauchangie, waukosowe na waurekebishe Mswada huu kwa kutoa mawazo yatakayosaidia katika kuufanya uwe bora zaidi na hatimaye kuupitisha ili usaidie kuleta ufanisi katika nchi yetu.

Mheshimiwa Spika, Naomba kuwasilisha.

.....

Dr. Mwinyihaji Makame,

Mwenyekiti,

Kamati ya Maendeleo ya Wanawake na Ustawi wa Jamii,

Baraza la Wawakilishi,

Zanzibar.